

Кои беа причините за средбата меѓу папата Бендикт XVI и вселенскиот патријарх Вартоломеј I за време на посетата на папата на Истанбул? Зошто таа се случи токму во Турција? Ќе има ли помирување меѓу католиците и православните? Наскоро треба да се одржи Осмиот вселенски собор, настан кој ќе се случи по 13 века. Главна цел на средбата ќе биде - обединување на христијаните.

Папата досега посети многу православни земји: Романија, Грузија, Бугарија, Украина, Грција... Неодамна му врачја покана да ја посети и Македонија. Сепак, најголема желба на папата е да ја посети Русија каде православната црква на оваа земја има најголемо влијание врз севкупниот православен свет.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Поделбата меѓу христијаните е светски скандал. До оваа констатација заеднички дојдоа папата Бендикт XVI и вселенскиот патријарх Вартоломеј I во Истанбул. Тоа беше почеток на новиот христијански дијалог за надминување на разликите. Тие ја поддржаа работата на Мешовитата комисија за теолошки дијалог, основана во 1979 година. Кои беа причините за средбата меѓу папата

Бендикт XVI и вселенскиот патријарх Вартоломеј I за време на посетата на папата на Истанбул? Зошто таа се случи токму во Турција? Ќе има ли помирување меѓу католиците и православните? Ова се прашања на кои во наредниот период се очекуваат интересни одговори. Наскоро треба да се одржи Осмиот вселенски собор, настан кој ќе се случи по цели 13 века. Главна цел на средбата ќе биде ништо помалку освен обединување на христијаните. Посетата на римокатоличкиот поглавар на Турција отвори многу дилеми и анализи. Почна глобалниот проект за приближување на христијанските цркви во светот за да се надмине илјадагодишниот раскол меѓу католиците и православните. Колку за потсетување, поделбата се случила во 1054 година. Планирано е обединувањето да се случи токму на Осмиот собор. Се очекува на католиците и на православните да им се придружат и протестантите. На највисоко ниво би се разговарало за надминување на бариерите и за унифицирање на црковните богослужења во сите три христијански цркви. Папата Бендикт XVI ја искажа надежта со зборовите: "Сè уште не можеме заеднички да ги славиме светите мистерији, но затоа се молиме да дојде ден во кој светото заедништво ќе се исполни". На идното сехристијанско собирање учество ќе земат највисоките црковни поглавари од сите три цркви. Досега се одржани седум вселенски собори во периодот од IV до VIII век. Последниот ги собра црковните великодостојници во

далечната 787 година, а од тогаш цели 13 века не се појави иницијатива за нов собор. Доколку навистина се случи иницијативата за обединување на христијанството, според многумина, тоа би било резултат на ширењето на исламот низ немуслиманските подрачја. Идејата за христијанското помирување почна да зајакнува по терористичките напади на Ал каида врз Њујорк и Вашингтон во 2001 година. Тој чин предизвика благо консолидирање на редовите меѓу поделените христијански заедници, кое со текот на времето доби и поголеми димензии. Идејата јакнеше по доаѓањето на Бендикт на престолот во папската држава. Главна цел на папата Бендикт е да се создаде едно христијанство без внатрешни поделби. Тоа би било голема брана за ширењето на исламот низ ев-

ОБЕДИНЕТО ХРИСТ НА ИСЛАМСКИОТ Е

Обединувањето на православните цркви со останатите од христијанската религија со себе ќе повлече и бројни промени. Една од нив е промената на Јулијанскиот календар со Грегоријанскиот, кој се употребува речиси во цел свет. Во православните цркви постои поделба на мислењата по ова прашање.

По Јулијанскиот календар се водат Руската, Македонската, Српската црква, Ерусалимската патријаршија и монашката заедница на Света Гора, додека по Грегоријанскиот се водат Грчката и другите помесни цркви. Грегоријанскиот календар го промени Јулијанскиот во 1582 година со одлука на папата Гргур XIII, по кој го доби и името.

ропските земји и останатите немуслимански подрачја. За Ватикан особено загрижувачки е тоа што високи 57 проценти од популацијата во САД им припаѓа на протестантите.

ГОЛЕМАТА ШИЗМА И РЕФОРМАЦИЈАТА

Посетата на Бенедикт XVI на Турција беше во сенка на затегнатите односи меѓу христијаните и муслиманите. Јасно е дека ватиканскиот понтиф имаше цел да се оправда за неодамна дадената изјава во облик на цитат дека исламот низ светот се шири со помош на меч. Исто така, тој сакаше да го поддржи малубројното христијанско малцинство во оваа исламска земја преку начелото за почитување на верските слободи и права. Во турската јавност средбата на ри-

мокатоличкиот поглавар со вселенскиот патријарх на православните цркви во Истанбул беше дочекана како провокација. Тука нема ништо лошо за муслиманскиот свет, но бројни аналитичари прокоментираа дека тоа е чин кој отсликува заедништво на христијаните против исламот. Турција има мала христијанска заедница од околу 100.000 верници, главно, православни. Нивното право на вероисповед е гарантирано во турскиот Устав, но постојат и рестрикции и ограничувања, бидејќи за изградба на верски храмови и училишта е потребна дозвола од државата, која тешко се издава. Турците се оправдуваат дека рестриktivните дозволи не се последица на притисокот од исламските групи, тука поради секуларните принципи. Инаку, турската држава не прифаќа приватни верски школи. Сепак, многу христијани во Турција сметаат дека врз нив се врши голем притисок од страна на муслиманите и чувствуваат дека целосно не му припаѓаат на државниот систем. Во потпишаната декларација папата Бенедикт и патријархот Вартоломеј ја нагласија важноста од слобода на вероисповеста и верските права на малцинствата. Дел од турските официјални претставници овој чин го протолкуваа како своевиден притисок на државата, која го пропагира т. н. нелиберален секуларизам.

Два историски пресврта биле темелна причина за создавање два големи огранока на христијанството, кои постојат и денес, православието и католи-

цизмот. Првиот бил т. н. голема шизма меѓу Истокот и Западот, која се случила во 1054 година, иако расправата меѓу грчкото и латинското христијанство почнала со векови порано. Источната црква ги одбивала барањата на римскиот бискуп за врховната власт, а постоеле и несогласувања околу прашањата дали Светиот дух произлегол од Синот, како и од Отецот, што Источната црква и денес го одбива. Вториот раскол се случил во XVI век и е познат под името "реформација". Тогаш од римокатолиците се одделиле протестантите. Лутеранската црква е главна протестантска заедница во Германија и во Скандинавија. Облик на власта е синодот, а само некаде сè уште постои бискуп. Постојат уште баптистички цркви кои го одбиваат крстењето, методистички, презбитеријански и други.

ВИШИ И ПРИВИЛЕГИРАНИ РАСИ

Во средниот век, во Европа православноста црква ја дели моќта со католичката. Тогаш двете христијански цркви биле лути ривали. Католичките свештеници работеле на разбивањето на единството на православието и донекаде успеале во тоа кога папската држава одбила да им помогне на православните народи во одбраната од Османлиската империја. Од ова може да се види колку црквите и водечките верници всушност се луѓе кои не се вистински верници во Бога, туку ги гледаат своите интереси. Некогаш одамна кога луѓето не ѝ плаќале данок на црквата најгрубо ги убивале, што секако не е христијански чин. И денес во верските храмови на христијанството постојат валкани работи, а се сведува на логиката да му се земат пари на народот што, исто така, не е христијански. Обично во светот владее мислењето дека католиците се некој вид виша раса во однос на православието, што секако создава фрустрација кај православноста црква. Верската приврзаност кон едната или кон другата вера беше и мотив за многу војни во светот, па и на Балканот. Позната е тезата дека Хрватите биле почиста раса од Србите само затоа што ѝ припаѓале на католичката црква. Од друга страна, пак, католичката црква за разлика од православноста, многу пати досега ги надминала и границите на своите овластувања кога станува збор за улогата на една црква. Често на своја рака таа преземала и политички потези, кои се коселе со статутот на верските заедници. Зад дејноста на папската држава сè уште се кријат многу извештаи, анализи и спекулации дека е организатор на убиства, атентати, па и војни. За разлика од неа, православноста црква водела мирољубива политика, не само декларативно туку и практично. Иску-

ИЈАНСТВО ЗА КРАЈ КСПАНЗИОНИЗАМ

Католицизмот е организиран како христијанска црква која има своја хиерархија. Клериците се разликуваат по видот на службата во заедницата. Таму постојат три вида хиерархија: свештеничка (бискуп, презбитер, ѓакон), канонска (папа, ординариј, декан, жупник, капелан) и почесна (кардинал, митрополит, надбискуп, прелат, каноник и пребендар). Католичката црква е наднационална и централизирана. Врховен поглавар е папата кој со помош на Светата столица и нејзините тела управува со сеопштата црква во заедништво со бискупите. Бискупиите се делат на деканати, со кои управуваат декани. Деканатите се делат на жупи, со кои управуваат жупници, а им помагаат капелани.

Коментар

чок се војните на просторите на поранешна Југославија, во кои СПЦ од страна на некои извори се спомнува како пропагатор на воената психоза во Босна.

ВАТИКАН - ПАРТНЕР ИЛИ РИВАЛ?

Своевремено и папата Јован Павле Втори покажуваше добра волја кон православнието, искажувајќи жалење за историските неправилности и постапките на членовите на Римската црква кон христијаните од Истокот. Тој побара простор за дијалог меѓу двете вери на христијанството, кои потоа би се обединиле во една универзална црква. Но, сепак православната црква не подаде рака на таквите апели од Ватикан, бидејќи во нив не гледаше искрени намери, туку обиди за претопување на православните народи во католички. Предлогот кој дојде од Ватикан да има еден универзален папа над сите епископи, кој би бил од Рим, секако дека не им одговараше на великодостојниците од православната црква. Тие, пак, сметаат дека постои само еден Богочовек, а тоа е Исус Христос. Папизмот како догма го заменува бого-

Најзначајни во православната заедница се Грчката и Руската црква. Власта не му припаѓа на поединец, туку на екуменскиот концил. Секоја национална црква има свој патријарх, а цариградскиот патријарх е првиот меѓу еднаквите. Православната црква ги признава само првите седум собори, а осмиот го смета за расколнички.

човештвото и тоа има цел да се наметне над епископската црква. Таквата верска политика доведе до длабоки промени и раскол во XI век. По Вториот ватикански собор, одржан во 1965 година, Рим настапува со ставот дека унијатите треба да бидат мост на зближување кон православнието. Но, православните нив ги сметаат за камен на сопнување. Како и да е, со текот на времето овие разлики се либерализираат и омекнуваат. Редовните возвратни посети на претставници од Ватикан и од Истанбул веќе не се протокларни, туку имаат и друга цел. Досега папата посети многу православни земји: Романија, Грузија, Бугарија, Украина, Грција... Неодамна му врачја покана да ја посети и Македонија. Сепак, најголема желба на папата е да ја посети Русија, каде православната црква на оваа

земја има најголемо влијание врз секупниот православен свет. Но, за да се реализира таа идеја веројатно ќе треба да помине уште долго и мачно време. Ватикан создаваше свои црковни структури во Москва без знаење на Руската црква, така што тој чин сè уште не му е простен на папата. Русите сè уште се сомневаат во добрите намери на римокатоличката црква. Епископите во Москва проценуваат дека кон Руската црква Ватикан се однесува како ривал, а не како партнер. Во времето на Горбачов и на Елцин, администрацијата во Кремљ одлучуваше на кој начин ќе се негува соработката со Ватикан, за разлика од Путин, кој сега му препушта на патријархот Алексеј да ја донесе одлуката кога римокатоличкиот поглавар може да ја посети Москва.

R. РАФАЈЛОВСКИ
КОНСАЛТИНГ

НОВО ПРЕТПЛАТЕНЕ СЕ

Во рамките на претплата за 2005 година ќе го добиете засега **Единственото Мултимедијално CD** во Република Македонија од оваа проблематика. Комплетниот **R-REGISTAR** освен во печатената форма ќе го добиете и во електронска форма. Со инсталацијата на добиениот CD и по завршување на процедурата за негово инсталирање Вие ќе имате можност секојдневно да го ажурирате R-REGISTAR. По пат на наједноставната команда **АЖУРИРАЈ** со посетата на нашата веб страница дневно ќе ги внесувате измените, **ВЕДНАШ** по нивното објавување. Постојната горлина тема за спорото пристигање на податоците е неке минато до колку сте наши претплатници. Покрај ова ќе добиете уште едно **CD на крајот на 2005 година** со списанието **Регистар** и **Даночен практикум** со што трајно ќе ги сочувате списанијата.

Сето ова во рамките на истата цена од само 14.700 денари.

ПОЧИТУВАНИ КОМПИТЕНТИ!

Пред Вас е повудата на **РАФАЈЛОВСКИ КОНСАЛТИНГ** за претплата на стручните списанија **РЕПРЕЗЕНТ** и **R-REGISTAR** за 2005 година. Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** содржински е многу ризицидно, ги разработува сите најактуелни и најгорливи теми од секојдневното работење, почнувајќи од даноците, сметководството, фирмите, финансните, менаџментот, бизнис, правото и многу други области. Во **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ**, што го подготвуваме во рамките на списанието **РЕПРЕЗЕНТ**, нашите врвни стручњаци од оваа област ги објаснуваат проблемите со кои се соочувате, за данокот на добавена вредност, за персоналниот данок, за данокот на добиток и данокот на имот. **Специјалното издание на РЕПРЕЗЕНТ** содржи упатства за составување на годишна сметка. **R-REGISTAR** е во пластични корници, со подвижни листови на основното издание во кое се содржани упатства и даде водатоци што Вие се употребува во секојдневното работење и кои редовно ќе се ажурираат.

R-REGISTAR е поделен на 8 дела и тоа:

- Азбучен регистар на прописи
- Надоместоци
- Прописи
- Уплатни сметки и шифри на плаќање
- Камети, коефициенти и стапки
- Курсни листи
- Плати
- Други информации

R-REGISTAR на мултимедијално CD! Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** и **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ** на мултимедијално CD!

На нашата веб страна на интернет ќе добиете сите податоци со еднаред дедена шифра.

Консултирање ја нашата интернет-страница!

ЕДНА ПРЕТПЛАТА ЗА:

- 25 СПИСАНИЈА
- 2 МУЛТИМЕДИЈАЛНИ CD-а
- 1 R-REGISTAR
- 16 ДОПОЛНУВАЊА

Со помош,
Вера Рафајловска

12 СПИСАНИЈА
РЕПРЕЗЕНТ

12 Броја
ДАНОЧЕН
ПРАКТИКУМ

1 R-REGISTAR со
основна влашка

со преку

300

СТРАНИЦИ И

16

ДОПОЛНУВАЊА

1 Специјално
издание

НОВО

2 Мултиме-
дијални CD-а

САМО ВО
14.700 ДЕН